పచ్చ బంగి

ఆ ఉదయమే నాగవల్లి పూనానుండి తిరిగి తండ్రి దగ్గరకు వచ్చింది. నాగపూరు యూనివర్శిటీ ఇంటరు పరీక్ష తప్పిపోయిన తరువాత నాగవల్లి చాలా క్రుంగిపోయింది. ఆమె తనువల్లిక పచ్చదనము కోలుపోయినది. ఎప్పుడూ ఒకటే విచారము! పరీక్ష తప్పిపోవటము ఎంత అవమానకరమైన విషయము! ఆమె ఎన్నో కలలను గన్నది తాను మొదటితరగతిలో ఉత్తీర్ణురాలవుతుందనీ-ప్రథమురాలుగనే రావచ్చునని తోటి విద్యార్థినులు అధ్యాపకులూ తన నెంతో అభినందిస్తారనీ ఎన్నో ఆలోచనలు పరీక్షఇచ్చిన దగ్గర నుండి ఆమె హృదయములో కెరటములు లేస్తూనే వచ్చాయి కాని....ఏమి లాభము! ఆమె ఆశలన్నీ పరీక్షఫలితాలు వార్తాపత్రికలో వెలువడిన నాడు ఆమె నంబరు అందుతో కనబడకపోవటముతో అడుగంటిపోయినవి.

ఆమె గదిలో నుంచి బయటికి రాలేకపోయింది. తన ముఖము ఎవరికీ చూపలేకపోయింది.

ఆమెకు అహర్నిశలు అదే దిగులూ విచారమూను. మనసు మళ్ళించుకోవాలని ఎన్నో పుస్తకాలు చదివిచూపింది. చెల్లెళ్లకు తమ్ముళ్ళకు బట్టలు కుట్తూ.... వాళ్ళకు చదువుచెప్పాలని ప్రయత్నించింది. కాని ఆమెకు ఏదీ సాధ్యము కాలేదు.

ఆమె తండ్రి వరదరాజు ఆమెతోపాటు పరీక్షపోయినందుకు విచారపడ్డాడు. ఆమె ఆ విధంగా అన్నమూ నీళ్ళూ వర్జించి చింతాభరములో మునిగిపోవటము చూడలేక నాలుగు నెలలపాటు మేనమామ దగ్గర పూనాలో ఉంటే కాస్త ఉత్సాహముగా ఉంటుందన్న ఉద్దేశ్యముతో నాగపల్లిని పంపించాడు.

పూనా వెళ్ళిన రెండుమూడు దినాలపాటు క్రొత్తక్రొత్తగా ఉన్నా తరువాత ఆడుఃళ్లో నాగవల్లికి బాగానే ప్రొద్దు జరిగింది. మేనమామ, అత్తయ్య ఆమె మేధస్సుకు విశ్రాంతి లేకుండా చేశారు. పగలు మేనత్తతో గృహకృత్యాలలో పాల్గొ

నేది. సాయంత్రము అయిదు కాగానే మేనమామ ఆఫీసు నుంచి వచ్చి ఇద్దరినీ బయటికి తీసుకొని వెళ్ళేవాడు. ఇటుఅటు తిరిగి మెల్లగా సినిమాకు చేరుకునేవారు. రాత్రి ఏ పదిగంటలకో ఇల్లుచేరుకొని భోజనానంతరము చూసివచ్చిన సినిమాల గురించి పార్కులను గురించి చర్చిస్తూ నిద్రపొయ్యేవారు.

అక్కడ ఉన్న నాలుగు నెలలలో నాగవల్లి ఆరోగ్యము బాగా అభివృద్ధి పొందింది. ఆమె తనూలత నవనవలాడ జొచ్చినది. మనిషిలో ఎప్పటివలె మంచి ఉత్సాహము కలిగినది. తప్పిపోయిన ఆమె పరీక్ష సంగతి క్రమేణ మరచింది.

క్రొత్తగా తమ్ముడు పుట్టినట్లు ఉత్తరము వచ్చేవరకు ఆమెకు ఇంటిధ్యాసే కలుగలేదు. ఆమె మనసు తిరిగి గృహోన్ముఖమై తల్లిదండ్రుల మీదికి చిన్నచెల్లెళ్ల తమ్ముళ్ల మీదికి మరలింది.

బారసాలకు రమ్మని బావమరదికి వరదరాజు ఉత్తరము వ్రాశాడు. మేనమామకు సెలవు దొరకలేదని నాగవల్లి ఒక్కతే ప్రయాణమయి వచ్చింది.

కొత్తపాప ముచ్చట దీరిన తరువాత తిరిగి కాలేజి చదువుమాట ఎత్తుతుందేమోనని వరదరాజు అనుకున్నాడు. కాని నాగవల్లి ఆమాటే తలపెట్టలేదు. పూనా నుండి తెచ్చుకున్న పుస్తకాలతోటీ అత్తయ్య దగ్గర నేర్చుకున్న వింతవింత అల్లికలతోటీ కాలక్షేపము చేస్తున్నది.

* * * *

అవి హైదరాబాదు స్టేటుకాంగ్రెసు మీద ప్రభుత్వము ఆంక్ష పెట్టిన దినాలు. నాయకుల నియంతృత్వము క్రింద చాలా మంది ప్రభుత్వశాసనాన్ని ఉల్లంఘించి కారాగార శిక్షను పొందారు. చీమలబారు వలె ఎడతెగకుండా కొంతకాలము జట్టులు జట్టులుగా కాంగ్రెసువాదులు జైలుకు వెళ్ళితేనే గాని కాంగ్రెసు బలము ప్రభుత్వానికి తెలియదని నాయకులు ప్రజలలో చాలాతీవ్రముగా ప్రబోధమూ ప్రచారమూ కావించి సంచలనము కలిగిస్తూ వచ్చారు. అయితే ఇదంతా రహస్యంగానే జరుగుతూ వచ్చినది.

ఈ జట్టులలో కూడా పేరుపొందినవాళ్ళు వచ్చినట్లయితే కాంగ్రెసుకు విలువ ఎక్కువగా ఉంటుందనీ, పెద్దలలోనే కాస్త కదలిక కలిగించాలనీ ఆ

సంఘములోని యువకబృందానికి అభిప్రాయము కలిగింది. స్వాతంత్ర్యసమర ములో నాయకు లనబడేవారు ముందుగా నడుముకట్టి బయలుదేరవలెనని యువకులు పట్టుపట్టారు. "మీరు ఫలానారోజున బయలుదేరవలసిన" దని ఆకాశరామన్న ఉత్తరాలు వ్రాయటము కొంతమంది స్త్రీలచేత ప్రబోధము చేయించటమూ ప్రారంభించారు.

ఆవేశములేని కార్యకర్తలూ, పూర్వాపరాలను ఆలోచించిన లౌకికులూ వీటి నేమీ లక్ష్యము చేయలేదు.

ఉప్పొంగిపోతున్న ఉత్సాహముతో యువకబృందము కొంతమంది స్త్రీలను సమావేశపరచారు. అందరూ కలిసి ఒక తీర్మానము చేశారు. ఒక చీరె నాలుగేసి గాజులు పచ్చటి కాగితములో చుట్టి దానికి ఎర్రటి బొట్టుపెట్టి వారి పట్టికలో ఉన్న సంఖ్యకు సరిపడే బంగీలను తయారుచేయించారు. మరునాడే చిరునామాదారులకు అందజేయాలని సంకల్పించి తగు ఏర్పాట్లు చేశారు.

మరునాడు ఉదయము ఏడుగంటలకల్లా రెండు మోటార్లలో స్త్రీజనము బయలుదేరింది. ఉత్సాహవంతులయిన విద్యార్థులు కొందరు ఈ సంఘములో చేర టము చూసి నాగవల్లి కూడా చేరి పచ్చబంగీతో బయలుదేరింది.

నిర్దేశించిన ఇంటికి వెళ్ళటము చిరునామాదారుని పిలిచి ఆ బంగీ చేతుల్లో పెట్టటము ఆ బంగీ ఏమిటో వారు తెలుసుకొనే లోపలనే 'నమస్తే' అంటూ సెలవు పుచ్చుకొని కారు ఎక్కటము ఈ విధంగా తొమ్మిది పది గంటలయే సరికల్లా అందరి పనీ పూర్తిఅయి నాగవల్లి ఒక్కతే మిగిలిపోయింది.

సుమారు తొమ్మిదిన్నర గంటలకు ఆమె వంతునకు వచ్చిన ఇంటిముందర కారు ఆగింది. నాగవల్లి దిగి చీరె సవరించుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళింది. బయట వరండాలో కళ్ళజోడు ధరించిన ఒక యువకుడు కుర్చీలో కూర్చుని పేపరు చదువు కుంటున్నాడు.

నాగవల్లికి అతడు యజమానిగా తోచలేదు. కాని ఆమె సంకల్పము యజ మానికే స్వయంగా యివ్వాలని కనుక 'వారిని పిలువండి' అని ఆ యువకుని ఉద్దే శించి అన్నది.

"లోపల మాట్లాడుతున్నారు. మీరు కూర్చోండి. వారు వస్తారు" అంటూ ఆ యువకుడు కుర్చీ చూపించాడు.

నాగవల్లి మర్యాదగా 'సరే' నని కూర్చున్నది. కాని ఆమెకు ముళ్ళమీద కూర్చున్నట్లుగా ఉంది. ఎంతో పని ముందుపెట్టుకొని ఊరికే కూర్చున్నట్లుగా ఉంది కాని యజమానివచ్చే వరకూ కూర్చోవలసిందేనని నిశ్చయించుకున్నది కనుక ఎప్పుడు ఆయన వస్తాడా ఎప్పుడు బంగీ చేతుల్లో పెడతానా అని ఎదురు తెన్నులు చూస్తు కూర్చుండిపోయింది.

ఇంతలో 'ఆ బంగీ ఏమిటండీ' అని సామాన్యకౌతూహలంతో ఆ యువకుడు ప్రశ్నించాడు.

దానితో నాగవల్లి అమాయక హృదయము ఉద్రేకించి ఆవేశపూరితమై "కాంగ్రెసు శంఖారావములు చెవినిబడిన తరువాతకూడా త్యాగముచేసి సమరములో పాల్గొనని నాయకులకు ఈ బంగీలను బహుమానముగా ఇస్తున్నాము. ఇందులో ఒక చీరె గాజుల జత ఉన్నాయి. సౌభాగ్యలక్షణమైన పసుపు కుంకుమ చిహ్నాలు గల ఈ బంగీలను స్వీకరించి ఆడదానివలె వాటిని ధరించి ఇండ్లలోనే ఉండమని మాసలహా" అంటూ జేవురించిన ముఖమును చేతిగుడ్డతో అద్దుకున్నది.

ఆ యువకుడికి మొదట ఆశ్చర్యము తరువాత ఆపుకోలేని నవ్వూ కలిగాయి.

"స్త్రీ అబల కాదు, పురుషునితో అన్ని విషయాలలోనూ పోటీ చేయగలదని పంచలనము జరుగుతూ ఉన్నది కదా, స్త్రీజాతి బాగా ఉన్నతస్థితికి వచ్చినట్లుగా మీ ఉనికి మీ విద్య చెప్తూనే ఉన్నాయి. అట్లాంటి ఈ రోజుల్లో స్త్రీలు ధరించే చీరెలోనూ గాజులలోను అబలత్వ మెక్కడున్నదండి? అందులో స్త్రీలే స్వయముగా పురుషులకు ఇవ్వటంలో మీ స్త్రీజాతిని మీరే చిన్నచూపు చూస్తున్నారేమో నని నాకు తోస్తున్నది. బాగా ఆలోచించారా?" అంటూ వచ్చే నవ్వును పెదవులతోనే అణచి పెట్టాడు.

సన్నగా పొడుగ్గా ఉన్న నాగవల్లి తనువల్లిక జార్జెటు చీరెతో అలంకరింపబడి ఉన్నది. కనుబొమలకు నల్లటిరంగు పెదవులకు ఎర్రరంగు వేసుకున్నది. చెంపలకు గులాబిరంగు పూసుకున్నది. పులిగోళ్ళవలె దీర్ఘములయిన ఆమె చేతిగోళ్ళు ఎర్రటి రంగుతో గోరింటాకును పెట్టుకొని కడుక్కున్నట్లుగా ఉన్నాయి. ఎత్తుమడమల కాలిజోడు ధరించటమువల్ల ఆమె మరింత పొడగరిగా చూపరులకు కనబడుతున్నది. ఆమెతనువల్లిక ఆ యువకుడు వేసిన అడ్డుప్రశ్నలవల్ల రోషముతో ఊగిపోసాగింది.

ఈ అధునాతన జవ్వనిని చూసి - ఆమె తలపెట్టిన కార్యమును చూసి యువకుడు తిరిగి నవ్వదము మొదలు పెట్టాడు.

నాగవల్లికి రోషము ఎక్కువ కాజొచ్చినది. తక్కిన వాళ్ళంతా చిరునామా దారుడు లేకపోయినా ఎవరికో ఒకరికి యిచ్చివేసి వాళ్ళపనిని త్వరలో ముగించు కున్నారు. కాని తాను వాళ్ళవలె ముభావంగా బంగీ యిచ్చివేసి రావటముగాని, లేక యింకెవరికయినా యివ్వటముగాని చేయదలచుకోలేదు. తాను వచ్చినది నాయకులకు వీరావేశము కలిగించటానికీ - ఉద్రేకము కలిగించటానికీను. ఆ విషయములో ముందు వెనుకలు చూడదలచుకోలేదు. ఆమె తన ధోరణిని ఏ మాత్రమూ తగ్గించు కోకుండా "వస్తే ఈ క్షణంలో బయటికి రండి. లేకపోతే యిందులో ఉన్నవి ధరించండి" అంటూ చెమర్చిన ముఖమును మరొకసారి చేతిగుడ్డతో అద్దుకొన్నది.

యువకునికి నవ్వాగటమే లేదు!

"చీరె గాజులు ధరించిన స్త్రీలు పురుషులకంటె ఏమి తక్కువ? అన్నిటిలో మిన్నగానే ఉన్నారు కదండీ" నడుమ నడుమ నవ్వుతూ - ఒక్కొక్క మాటా అన్నాడు.

ఆమె ఈ మాటలలోని అర్థము గ్రహించే స్థితిలో లేదు!

'ఇతడెవరూ..........అడ్డు ప్రశ్నలు వేస్తూ తనను నిలవదీసి అడగటానికి?' కోపాగ్నితో ఆమె దేహము ఒక్కసారి భగ్గు మన్నట్లయింది.

"ఈ బంగీలో ఉన్న వస్తువులను ధరించటానికి మీరే అర్హులుగా కనబడు తున్నారు. మీరే వీటిని ధరించండి" అంటూ ఆ బంగీని ఆ యువకుని మీదికి విసరి వేసి, చరచర నడచి వెళ్ళిపోయింది నాగవల్లి.

ఆ యువకుని నవ్వు కారు బయలుదేరేవరకు నాగవల్లి చెవులలో రింగు రింగు మంటూ ప్రతిధ్వనిస్తూనే ఉన్నది.

* * * * *

నాగవల్లి వరదరాజుకు ప్రథమపుత్రిక. కుమార్తె చదువు నిలిపి వేయగానే మంచి సంబంధ మొకటి చూసి వివాహము చేయవలెనని సంకల్పించాడు.

లగ్నబలము లేకనో........కళ్యాణరేఖ బయట పడకనో.........ఏ సంబంధమూ నచ్చక.........నచ్చినది కుదరక............రెండు సంవత్సరాలు మనస్సు స్తిమితము తప్పి విసిగి వేసారి పోయాడు.

ఒక స్నేహితుడు ఏదో పనిమీద వచ్చి వరదరాజు కోరిన మీదట ఒక సంబంధము చూపించి వివరాలు తెలిపి పోయినాడు. వరుడు ఎం. ఎ., యల్ యల్. బి. ప్యాసయినాడట. రూపము చూడతగ్గదేనట. వరదరాజు వెంటచే వెళ్ళి పెండ్లి కుమారుని చూసి వచ్చి వధూవరుల చూపులకు ఏర్పాటు చేశాడు. వారిద్దరూ ఒకరికొకరు నచ్చినట్టుగానే ముసిముసి నవ్వులు నవ్వారు. అంతా సమ్మతించారు, కోర్దిగా ఉన్న భూవపతి వర నిర్ణయానికేమీ అడ్డురాలేదు. వెంటనే జాతకాలు చూసి సిద్ధాంతులు ముహూర్తమేర్పాటు చేశారు.

సూత్రధారణ అయినతరువాత వధూవరులను లోపలికి తీసుకొనివెళ్లి ఫలహారము పెట్టున్నారు. అంతలో పెండ్లికొడుకు చెల్లెలు

'అన్నయ్యా. కళ్ళజోడుతీసి యింకెంతసేపు కూర్చుంటావు? తలనొప్పి రాదూ? నేను తీసికొనిరానా?' అంటూ అతని దగ్గరకు వచ్చి కూర్చున్నది. ఆమె అన్నకు ముద్దుచెల్లెలు కావటమువల్ల అతనిని ఒక్కక్షణమైనా ఇతరులతో మాట్లాడనియ్యదు. అన్నిటికి తానే ముందుగా సిద్ధమయ్యేది.

అతడు వధువు నొకసారి అపాదమస్తకమూ తిలకించి-చెల్లెలివైపు తిరిగి 'ఇస్స్' అంటూ ముక్కు మీద వేలు పెట్టి నివారించాడు.

నాగవల్లి వరునిముఖము చూచి అర్థము కాక తలవంచు కున్నది.

"అరుణా! నా చిన్నసంచి ఒక్కసారి తెచ్చి యిస్తావూ? మంచిదానవు కదూ. ఒక్క క్షణములో తీసుకొని రావాలి" అంటూ చెల్లెలిని, పంపాడు దాని కోసము-వరుడు.

సంచిని పట్టుకొని మూడు అంగల్లో అరుణ అన్నను చేరింది. పెళ్లికొడుకు సంచిలో ఉన్న వస్తువుతీసి వధువు చేతికిస్తూ.

'మీరే వీటిని ధరించటానికి అర్హులంటూ నీవు ఆనాడు నాకు బహుమానము చేసిన పచ్చబంగీ యిదిగో. ఈ శుభసమయాన నేను ధరించనా? పోనీలే....ప్రేమ పూర్వకముగా నీకు తిరిగి బహుమానము చేస్తాను. తీసుకో'' అన్నాడు ఆమె ముఖము చూస్తూ.

నాగవల్లి తెల్లబోయింది. దానిని చూడగానే ఆమెకు ముచ్చెమటలు పోసినవి.

మూడు సంవత్సరాలనాడు నాయకులకు బహుమానాలుగా పంపిన పచ్చ బంగీలవి!

''మీరు........మీరు........కళ్ళజోడు ధరించిన ఆ యువకులా!'' అంటూ రెండు చేతులలో ముఖము దాచుకొన్నది నాగవల్లి.

ఆనాడు నిలువెల్లా ఆమెను రోషపూరితను కావించిన ఆ యువకుని నవ్వు.... నేడు నాగవల్లిని నిలువెల్లా లజ్జింప చేసినది.